

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Пахомов І.В.

старший викладач Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України,
м. Біла Церква, Україна

Одним з напрямів роботи зі здобувачами професійної (професійно-технічної) освіти (далі - П(ПТ)О) є соціально-педагогічна робота. Безпосередньо її здійснює соціальний педагог, який разом з психологом входять до психологічної служби закладу П(ПТ)О. Основними напрямками соціально-педагогічної роботи у закладі П(ПТ) є: соціально-педагогічний супровід здобувачів освіти, колективу та мікрогруп, осіб, які потребують піклування чи перебувають у складних життєвих обставинах; просвітницька та профілактична робота серед учасників освітнього процесу з питань запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі стосовно дітей та за участю дітей, злочинності, алкоголізму, наркоманії тощо; вивчення та аналіз соціальних умов розвитку здобувачів П(ПТ)О та соціально-педагогічних явищ їх колективів.

Враховуючи високі вимогами до соціально-педагогічної роботи у закладах П(ПТ)О, в Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України для майстрів виробничого навчання та викладачів професійно-теоретичної підготовки цих закладів розроблено та викладається електронний курс «Соціально-педагогічна робота зі здобувачами професійної (професійно-технічної освіти).

Мета курсу полягає в оновленні, поглибленні та систематизації знань, розвитку та удосконаленні умінь щодо діагностики, профілактики та попередження негативних соціально-педагогічних явищ у закладах П(ПТ)О.

Завданнями курсу є: оновлення та систематизація знань щодо негативних соціально-педагогічних явищ у закладах П(ПТ)О; а також підвищення рівня

професійної компетентності педагогічних працівників закладів П(ПТ)О щодо діагностики та профілактики негативних соціально-педагогічних явищ у них.

Матеріали курсу спрямовано на розвиток освітологічної компетентності з професійно-особистісного розвитку педагогічних працівників. Курс розраховано на 6 годин, із яких 2 години – лекція, 4 години – семінарське заняття.

Курс розроблено для педагогічних працівників закладів П(ПТ)О галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

Очікувані результати опрацювання матеріалів включають: знання, вміння та диспозиції (цінності, ставлення). В процесі формування професійно-педагогічних компетентностей слухачі засвоюють поняття та функції соціально-педагогічної роботи у закладах П(ПТ)О, а також знайомляться із засобами діагностики, профілактики та попередження негативних соціально-педагогічних явищ у них.

Також слухачі вчаться діагностувати ознаки негативних соціально-педагогічних явищ у закладах П(ПТ)О, а також здійснювати профілактику негативних соціально-педагогічних явищ у них, мотивувати здобувачів П(ПТ)О до здорового способу життя.

Але формування професійно-педагогічних компетентностей слухачів передбачає не тільки знання та вміння, але й диспозиції (цінності, ставлення): людиноцентризм, цінність особистості, просування демократичних цінностей у освітній процес, готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток, рефлексія власної професійної діяльності.

Реалізація завдань для досягнення результатів курсу здійснюється шляхом: самостійного опрацювання слухачами навчального матеріалу; виконання контрольних-діагностичних матеріалів, спрямованих на вдосконалення вмінь і навичок на практиці застосовувати набуті теоретичні знання; участі в рефлексійно-оцінювальному блоці з метою використання здобутих знань, умінь (навичок) у професійно-педагогічній діяльності; написанні та захисту на підсумковому етапі випускної роботи/проєкту (на вибір).

Структура курсу передбачає інтернет-лекцію з теми «Поняття та особливості соціально-педагогічної роботи зі здобувачами П(ПТ)О» та два семінарські заняття з тем: «Соціально-педагогічна робота зі здобувачами П(ПТ)О, які перебувають у конфлікті із законом» та «Соціально-педагогічна робота зі здобувачами П(ПТ)О, які мають алкогольну чи наркотичну залежність».

Лекція та семінарські заняття проводяться в онлайн-форматі на платформі Teams із застосуванням матеріалів, викладених на цій платформі. Під час лекції викладач розкриває для слухачів поняття соціально-педагогічної роботи зі здобувачами П(ПТ)О, а також її функції: діагностичну, профілактичну, корекційну, консультативну тощо.

Під час першого семінарського заняття слухачі обговорюють проблеми соціально-педагогічної роботи зі здобувачами П(ПТ)О, які перебувають у конфлікті із законом. Розглядається роль соціального педагога закладу П(ПТ)О у цій роботі, а також роль інших державних та недержавних інституцій: установ виконання покарань, органів пробації, підрозділів Національної поліції (насамперед ювенальної превенції), Центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а також організацій, які впроваджують програми відновного правосуддя.

Під час другого семінарського заняття слухачі обговорюють проблеми соціально-педагогічної роботи зі здобувачами П(ПТ)О, які мають алкогольну чи наркотичну залежність. Розглядається роль соціального педагога закладу П(ПТ)О у цій роботі, а також роль інших державних та недержавних інституцій, які розглядалися під час попереднього семінарського заняття.

Контроль засвоєння знань слухачів здійснюється за допомогою тесту, який вони можуть пройти також на платформі Teams. Основні поняття теми згруповані у глосарії ключовий слів. Наприкінці вивчення курсу слухачі мають змогу заповнити рефлексивну анкету, яка дозволяє визначити: які нові знання, уміння, компетенції слухачі отримали, поглибили, удосконалили; в якій сфері професійно-педагогічної діяльності вони зможуть їх використовувати; а також з якими труднощами зіткнулись вони під час опрацювання матеріалів курсу.

Крім того, на платформі Teams слухачам пропонується цифрова бібліотека з переліком видань щодо соціально-педагогічної роботи зі здобувачами П(ПТ)О.

Таким чином, створений на платформі Teams Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України електронний курс «Соціально-педагогічна робота зі здобувачами П(ПТ)О» дозволяє сформувати у майстрів виробничого навчання та викладачів професійно-теоретичної підготовки закладів П(ПТ)О компетентності щодо діагностики та профілактики негативних соціально-педагогічних явищ у здобувачів П(ПТ)О, залучення до цього процесу державних та недержавних інституцій.